

WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Kielcach
Oddział Obsługi Klienta

Wysł.
dnia **11. 07. 2025**

L.dz..... Ilość zał.....
Podpis.....

Kielce, dnia 10.07.2025 r.

Znak:PSZ.II.431.28.2025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Pani Małgorzata Gołębiowska

Dyrektor

Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 132 a

26-220 Stąporków

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stąporkowie w dniach 25-26 czerwca 2025 r.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49 t. j.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Anna Konieczna - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 2), upoważnienie nr 472/2025 z dnia 18.06.2025 r. - inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Elżbieta Paluch - Kierownik Oddziału (legitymacja służbowa nr 4), upoważnienie nr 473/2025 z dnia 18.06.2025 r.,

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.
2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach:
 - do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku.

Okres objęty kontrolą: od 01.01.2024 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Integralną część wystąpienia pokontrolnego stanowi załącznik nr 1 przygotowany przez Dyrektora MGOPS zawierający informacje z zakresu kontroli.

Organizacja pracy z rodziną na terenie Gminy .

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie, zwany dalej „MGOPS”, jest jednostką organizacyjną Gminy Stąporków. Siedziba Ośrodka mieści się w budynku Urzędu Miasta i Gminy zlokalizowanym pod adresem Stąporków ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 132a.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Statut Ośrodka ustanowiony został Uchwałą Nr LV/375/2022 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 18 lutego 2022 roku w sprawie uchwalenia Statutu Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie. W dokumencie, stanowiącym załącznik do Uchwały, w § 1 pkt 21,

22 wskazano podstawę prawną działalności Ośrodka m.in. ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. Ponadto w § 3 pkt 2 ust. f wskazano, że Ośrodek m.in. realizuje zadania wynikające z ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast w § 3 pkt 2 ust. h zadania związane ze wsparciem rodzin oraz przyznawaniem i wypłatą jednorazowego świadczenia z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. Obowiązujący na czas trwania kontroli Regulamin Organizacyjny Ośrodka stanowi załącznik do Zarządzenia Nr PS.021.20.2022 Dyrektora Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie z dnia 08 września 2022 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie (zał. nr 2). W trakcie kontroli przeanalizowano dokument stwierdzając, że w § 29 pkt. I lit. B, ppkt „do zadań asystentów rodziny:” wskazano zakres obowiązków asystenta rodziny, który należy uzupełnić o zapis art. 15 ust. 1, pkt 11a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj.:

- „11a) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego”.

Przy najbliższej okazji należy dokonać aktualizacji Regulaminu Organizacyjnego Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie o wszystkie zapisy z art. 15 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie Uchwałą Nr XXIII/216/2012 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 28 czerwca 2012 roku został wyznaczony jako podmiot właściwy do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodzin, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli funkcję Dyrektora MGOPS w Stąporkowie pełniła p. Małgorzata Gołębiowska. W trakcie trwania kontroli Dyrektor MGOPS obecna była w jednostce i udzielała wyjaśnień. Burmistrz Stąporkowa, upoważnieniem z dnia 19.07.2017 roku znak: ORA.0052.19.2017 upoważnił Panią Małgorzatę Gołębiowską do „ustanowienia rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów, które określają zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” (zał. nr 3) oraz upoważnieniem z dnia 2 stycznia 2017 roku znak: ORA.0052.1.2017 „do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w sprawach przyznania jednorazowego świadczenia, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (zał. nr 4). Ponadto Burmistrz Stąporkowa upoważnił, upoważnieniem znak: ORA.0052.6.2019 z dnia 07.03.2019 roku, Panią Gabryelę Mazur – zastępcę Dyrektora MGOPS w Stąporkowie „do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w sprawach przyznania jednorazowego świadczenia, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (zał. nr 5).

W związku z nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustaw szczególnych, mającą na celu wzmocnienie ochrony dzieci przed przemocą oraz zapewnienie bezpiecznych warunków, na jednostki pracujące z dzieckiem nałożony został obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, który winien zostać zrealizowany do połowy sierpnia 2024 r. Posiadanie standardów jest obowiązkiem wynikającym z art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

W trakcie kontroli ustalono, że *Standardy Ochrony Małoletnich* zostały wprowadzone Zarządzeniem Nr PS.021.9.2024 Dyrektora MGOPS w Stąporkowie z dnia 21.02.2024 roku w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stąporkowie. Standardy Ochrony Małoletnich w zakresie związanym z realizacją zadań Ośrodka określa załącznik nr 1, natomiast Standardy Ochrony Małoletnich w zakresie związanym z działalnością Placówki Wsparcia Dziennego „Dobra Przestrzeń” z siedzibą w Stąporkowie zostały określone w załączniku nr 2. Opracowana również została wersja skrócona standardów w prostym i bardziej zrozumiałym języku dla dzieci. Wszyscy pracownicy jednostki zostali zapoznani z dokumentem co potwierdzili własnoręcznym podpisem na liście.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu aktualnie obowiązujący *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stąporków na lata 2024 – 2026*, przyjęty Uchwałą Nr LXXXIX/614/2024 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 28 lutego 2024 roku. W podstawie prawnej opracowania Programu wskazano m.in. ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o pomocy społecznej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stąporków na lata 2016-2025. Opracowana została charakterystyka środowiska lokalnego i diagnoza problemów społecznych, która obrazuje ogólną liczbę mieszkańców gminy w podziale na kobiety i mężczyzn, wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny. Wskazana została stopa bezrobocia, oraz zasoby infrastruktury społecznej gminy. Przedstawiono statystykę w zakresie liczby osób i liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Jako najczęstsze powody udzielenia pomocy rodzinom wskazano: niepełnosprawność, długotrwałą i ciężką chorobę, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Przedstawiono liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2020-2022, wskazano liczbę dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz poniesione przez Gminę koszty z tego tytułu. Dodatkowo ujęta została liczba osób korzystających ze

świadczenia alimentacyjnego, zasiłków rodzinnych oraz pomocy materialnej o charakterze socjalnym. W opracowanej diagnozie ujęta została również liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta”. Z analizy dokumentu wynika, że adresatami Programu są rodziny i dzieci zamieszkujące na terenie gminy Stąporków w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

W opracowanym Programie dokonano analizy SWOT, która jest stosowana jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

W Programie określono cel główny jakim jest *„Tworzenie w Gminie Stąporków systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w gminie Stąporków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka”*. Cel główny będzie realizowany poprzez niżej określone cele szczegółowe:

1. *„Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze”*.
2. *„Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji”*.
3. *„Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny”*.
4. *„Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie dziecka opieką poza rodziną biologiczną”*.

Powyższe cele mają określone działania oraz realizatorów.

Poprzez realizację Programu i założone cele przewiduje się w Gminie Stąporków m.in.: *poprawienie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka, poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka, zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawę relacji rodzinnych itp.*

Finansowanie Programu odbywa się w ramach środków budżetu Gminy oraz środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Realizacja Programu odbywa się we współpracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie i m.in.: Urzędu Miejskiego, PCPR w Końskich, GKRPA, Policji, placówkami oświaty i służby zdrowia, Sądów i Kuratorów, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych, Urzędami Pracy, Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizacjami pozarządowymi oraz parafiami. Monitoring Programu polega na gromadzeniu i analizowaniu danych pozyskiwanych z OPS w Stąporkowie jako koordynatora programu oraz danych pozyskanych od innych instytucji i podmiotów realizujących Program. Rezultatem monitoringu jest coroczne sprawozdanie za dany

rok kalendarzowy przygotowane przez MGOPS i przekazane Burmistrzowi Stąporkowa, który z kolei przekaze je Radzie Miasta do 31 marca roku następnego.

W trakcie kontroli przedstawiono sprawozdanie z realizacji *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Stąporków na lata 2024 – 2026 za 2024 r.*, w którym ujęto realizację zadań z zakresu wspierania rodziny. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w dniu 28 marca 2025 r. sprawozdanie zostało przekazane do Urzędu Miejskiego w Stąporkowie, aby Burmistrz mógł przedstawić je Radzie Miejskiej.

Zadanie realizowane prawidłowo.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stąporkowie w okresie kontrolnym zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny w wymiarze 2 etatów. W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano akta osobowe asystentów rodziny stwierdzając, że osoby zatrudnione na tym stanowisku posiadają kwalifikacje zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1 i spełniają pozostałe wymagania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 1 cz. II). W dokumentacji asystentów znajdowały się oświadczenia, dotyczące spełniania warunków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ustawy, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego oraz informacje dotyczące weryfikacji w bazie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Z analizy zakresów czynności asystentów rodziny wynika, że zawierają one wszystkie zadania asystenta, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W trakcie kontroli nie stwierdzono łączenia wykonywania obowiązków asystenta rodziny z zadaniami pracownika socjalnego na terenie Gminy Stąporków oraz prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny w okresie kontrolnym podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, co potwierdzają zaświadczenia znajdujące się w aktach osobowych.

Zadanie dotyczące kwalifikacji asystenta rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji realizowane jest prawidłowo.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W okresie objętym kontrolą, tj.: od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli, tj.: 26 czerwca 2025 r., wsparciem dwóch asystentów objętych było łącznie 19 rodzin w których przebywało 43 dzieci (w tym 3 rodziny dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej). Spośród rodzin, sześć zostało zobligowanych do współpracy z asystentem przez sąd.

Praca z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w Stąporkowie prowadzona jest w oparciu o dokument pn.: *Procedury postępowania w pracy z rodzinami zagrożonymi kryzysem lub przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych* (zał. nr 6), która została przyjęta Zarządzeniem Nr PS.021.13.2020 Dyrektora MGOPS z dnia 16 marca 2020 roku (zał. nr 7). Dokument zawiera zasady podjęcia współpracy z rodziną, zasady prowadzonej pracy z rodziną oraz dotyczące zakończenia współpracy.

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację wszystkich rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta rodziny, w tym jednej rodziny z którą asystent zakończyły współpracę. Z dokumentacji rodzin wynika, że przydzielenie asystenta rodziny prowadzone jest zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj.: w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, w którym zamieszczona jest adnotacja o przyznaniu pomocy rodzinie w formie asystenta rodziny. Następnie pracownik socjalny wnioskuję do Dyrektora Ośrodka o jego przydzielanie. Po pozytywnym zaopiniowaniu wniosku przez Dyrektora MGOPS rodzina podpisuje zgodę na współpracę. Wszystkie wyżej wymienione czynności dokonywane są na jednym formularzu (zał. nr 8). Pierwsze wizyta asystenta w środowisku rodziny i nawiązanie z nią kontaktu odbywa się przy udziale pracownika socjalnego. Asystent w początkowym etapie pracy z rodzinami sporządza *Kartę rodziny objętej wsparciem asystenta*, która zawiera dane dotyczące rodziny oraz jej sytuacji (zał. nr 9). Z informacji zawartych w dokumentacji rodzin oraz zał. nr 1 cz. III wynika, że rodziny zostały objęte wsparciem asystenta ze względu na współwystępowanie problemów między innymi takich jak: trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przemocy, nadużywania alkoholu przez rodziców, trudnej sytuacji mieszkaniowej, niepełnosprawności intelektualnej, długotrwałego bezrobocia, nieumiejętnego gospodarowania budżetem domowym, nieumiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, samotnego rodzicielstwa.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, asystent rodziny opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.

W dokumentacji rodzin znajdowały się plany pracy z rodziną (zał. nr 10), które zawierały dane rodziny (imiona i nazwiska rodziców, adres zamieszkania, nr tel.), okres na jaki opracowany został plan, datę

sporządzenia planu oraz podpis rodziny, asystenta oraz pracownika socjalnego. Po analizie planów stwierdzono, że plany opracowywane są na rok. W planach wyznaczony został cel współpracy, którym zazwyczaj jest „poprawa kompetencji rodzicielskich i wychowawczych” oraz „motywowanie do życia w trzeźwości”. Ponadto w planach określono szczegółowe działania i cele do osiągnięcia przez rodziny, przewidywane efekty, oraz osobno działania rodziny i osobno działania asystenta, wskazano instytucje z którymi prowadzona będzie współpraca oraz terminy realizacji. Plany aktualizowane są średnio raz w roku (zał. nr 11) i zawierają nowe działania i cele do osiągnięcia. Aktualizacje podpisane są przez asystenta rodziny i członka rodziny. Kontrolujący zaproponowali, by w aktualizacji zawierać okres na jaki jest sporządzana.

Z ustaleń kontrolnych wynika, że kontakt asystenta z rodzinami odbywa się średnio od dwóch do nawet 8 razy w miesiącu lub w razie potrzeby częściej. Są to kontakty w formie osobistej w środowisku rodziny bądź na terenie Ośrodka lub w formie kontaktu telefonicznego. Asystent dokumentuje swoją bieżącą pracę z rodzinami w miesięcznym *Sprawozdaniu z czasu pracy* (zał. nr 12). Sprawozdanie zawiera: datę działania podjętego przez asystenta na rzecz rodziny/kontaktu z rodziną, czas pracy asystenta określony w godzinach, rodzaj podjętych działań i uwagi. W sytuacjach trudnych, asystent rodziny organizuje spotkanie z przedstawicielami innych instytucji w celu omówienia sytuacji rodziny i znalezienia wspólnych rozwiązań i kierunków działań. Zazwyczaj na spotkanie zapraszani są przedstawiciele szkół, a także kuratorzy (zał. nr 13). Z każdego spotkania sporządzany jest *protokół posiedzenia do spraw pomocy rodzinie* (zał. nr 14).

Asystent rodziny w ramach zapewnienia rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, realizował następujące zadania:

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** – w powyższym zakresie asystent pomagał rodzinom poprzez: pomoc w nauce planowania i gospodarowania budżetem domowym, pomoc w organizacji codziennych obowiązków oraz wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych. Pomocą objętych było 19 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – asystent informował rodziny z jakich form pomocy społecznej mogą skorzystać (np. pomoc socjalna lub finansowa), udzielał pomocy przy poszukiwaniu mieszkań i wspierał w procesie starań o lokal socjalny; pomoc w powyższym zakresie otrzymało 19 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – asystent pomagał w dotarciu do specjalistów tj. psychiatrę, psycholog, terapeuta uzależnień; motywował do uczestnictwa w spotkaniach ze specjalistami, zachęcał do korzystania z pomocy specjalistycznej w różnych instytucjach świadczących takie usługi. Z pomocy w powyższym zakresie skorzystało 12 rodzin;

- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** – asystent przeprowadzał z członkami rodzin rozmowy motywacyjno – edukacyjne oraz wspierające; udzielał wskazówek na temat prawidłowych postaw i metod wychowawczych; rozmawiał nt. prawidłowych relacji między członkami rodziny np. poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego; motywował dzieci do realizacji obowiązku szkolnego; monitorował sytuację szkolną dzieci oraz kontakt rodziców ze szkołą; wsparciem objęto 10 rodzin;
- **wspieranie aktywności społecznej rodzin** – asystent prowadził rozmowy zachęcające do aktywności społecznej, nawiązywania kontaktu z sąsiadami; motywował do zaangażowania się w życie społeczne poprzez udział w lokalnych spotkaniach i imprezach organizowanych na terenie gminy, w tym przez placówkę wsparcia dziennego; wsparciem objętych zostało 19 rodzin;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych** - asystent informował o organizowanych kursach i szkoleniach mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i motywował do udziału w nich; działania takie podejmowano w stosunku do 5 rodzin;
- **udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** - asystent pomagał w pisaniu CV; motywował do utrzymania pracy zarobkowej; wspierał w procesie poszukiwania pracy oraz motywował do większej aktywności na rynku pracy; działania takie podejmowano w 14 rodzinach.
- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – asystent motywował rodziny do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy; zachęcał do uczestnictwa w planowanej na jesień kolejnej edycji „Szkoły dla Rodziców”; zadanie realizowane było w przypadku 2 rodzin;
- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – asystent współpracował na rzecz rodzin z psychologiem zatrudnionym w Ośrodku oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i z Placówką Wsparcia Dziennego w Stąporkowie w zakresie zgłaszania dzieci do udziału w zajęciach specjalistycznych czy ustalaniu terminów wizyt; zadanie realizowane było wobec 8 rodzin;
- **przewodzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** - zadanie realizowane poprzez przeprowadzanie rozmów z rodzicami w zakresie komunikacji z dziećmi, dotyczących prawidłowych postaw rodzicielskich; udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów, wskazywanie sposobów radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi; motywowanie do realizacji obowiązku szkolnego; monitorowanie frekwencji i wyników w nauce. Ponadto asystent przeprowadzał z rodzinami rozmowy na temat Standardów Ochrony Młodzieży; z pomocy w powyższym zakresie skorzystało 19 rodzin;

- **udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem**, o którym mowa w art. 76 a§ 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1977 r. kodeks postępowania karnego – w kontrolowanym okresie asystent rodziny nie towarzyszył żadnemu dziecku podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem;
- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w okresie objętym kontrolą, asystent rodziny podejmował działania interwencyjne i zaradcze w 4 rodzinach z którymi współpracuje. Działania te miały na celu ochronę małoletnich przed przemocą domową oraz odizolowaniem sprawcy przemocy od osób doznających przemocy. Dyrektor Ośrodka sporządziła pisemne wyjaśnienia dotyczące szczegółowych działań podejmowanych w poszczególnych rodzinach – zał. nr 15;
- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1** - z analizy dokumentacji rodzin wynika, że asystent rodziny sporządzał półroczne *oceny sytuacji rodzin* zgodnie z cyt. przepisem prawa (zał. nr 16). Każda ocena zawiera dane rodziny (imię i nazwisko rodziców, adres zamieszkania, imię i nazwisko asystenta rodziny oraz dzień sporządzenia oceny i okres na jaki została sporządzona). Ponadto dokument zawiera informacje: czy rodzina chętnie współpracuje z asystentem, zmiany jakie zaszły w sytuacji rodziny w odniesieniu do działań określonych w planie, informacje o przeszkodach w realizacji planu, informację o osobach/instytucjach z którymi współpracowano przy realizacji planu, rokowania, podsumowanie oraz wnioski do dalszej współpracy z rodziną. Oceny podpisane są przez asystenta i zatwierdzone przez Dyrektora MGOPS;
- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** - w kontrolowanym okresie asystent rodziny zakończył współpracę z jedną rodziną. Współpraca została zakończona postanowieniem sądu rodzinnego, w związku z przywróceniem pełni władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką uchylając tym samym obowiązek współpracy z asystentem rodziny (zał. nr 17). Decyzja o zakończeniu współpracy została udokumentowana również w formie wniosku podpisanego przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz Zastępcę Dyrektora MGOPS (zał. nr 18). Monitoring prowadzony był w rodzinie przez okres 3 miesięcy od dnia zakończenia współpracy przez asystenta rodziny. Z monitoringu sporządzane były sprawozdania. W 2024 r. monitoring prowadzony był jeszcze w jednej rodzinie, z którą zakończono współpracę w grudniu 2023 r. Również w tym przypadku monitoring trwał 3 miesiące i sporządzane były sprawozdania;
- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** - w okresie objętym kontrolą asystent sporządził w 2024 r. jedną opinię na wniosek sądu;
- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownicy

socjalni, kuratorzy, placówki oświatowe i zdrowia, instytucje samorządowe, placówki specjalistycznego poradnictwa;

- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** - asystent rodziny w kontrolowanym okresie uczestniczył w 4 zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w roku 2024 i w 4 w roku 2025;
- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** – asystent rodziny w okresie objętym kontrolą był członkiem 10 grup diagnostyczno-pomocowych w dziewięciu rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w związku z przemocą domową. Działania asystenta polegały na monitorowaniu sytuacji rodziny, udzielaniu rodzinie informacji, gdzie można uzyskać pomoc psychologiczną oraz gdzie można podjąć terapie leczenia uzależnień i możliwość uczestnictwa w grupie wsparcia;
- **dostęp do specjalistycznego poradnictwa** - zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie kontroli oraz zawartymi w zał. nr 1 cz. III, MGOPS w Stąporkowie, w kontrolowanym okresie zapewniał rodzinom dostęp do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz do poradnictwa w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Ośrodek zatrudnia na umowę zlecenie psychoterapeutę do spraw uzależnień oraz psychologa. Szczegółowy zakres świadczonych przez specjalistów usług określony jest w umowach (zał. nr 19 i zał. nr 20). Ponadto w Stąporkowie funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego, która również świadczy usługi specjalistyczne.

Zadanie w zakresie zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa realizowane jest prawidłowo. Rodziny otrzymują właściwą pomoc i wsparcie w formie asystenta rodziny i specjalistycznych usług które zapewniają zatrudnieni specjaliści: psycholog i psychoterapeuta, prawnik oraz funkcjonująca w Stąporkowie Placówka Wsparcia Dziennego.

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Na terenie Miasta i Gminy Stąporków, w kontrolowanym okresie nie funkcjonowała rodzina wspierająca. Ośrodek w celu pozyskania osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny wspierającej zamieszcza informacje na stronie internetowej, na tablicach ogłoszeń Ośrodka i Placówki Wsparcia Dziennego. Informacje o możliwych formach wsparcia propagowane są również podczas różnych spotkań integracyjnych.

Zadanie realizowane prawidłowo.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

Na dzień kontroli tj. 26.06.2025 r., 43 dzieci z terenu gminy Stąporków umieszczonych było w pieczy zastępczej, w tym: 32 w rodzinnej pieczy zastępczej i 11 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wysokość środków finansowych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej jakie ponosi gmina Stąporków obrazuje informacja przedstawiona w zał. nr 1 część V. W przypadku trójki dzieci było to 10% kosztów pobytu w przypadku 5 dzieci - 30 % kosztów oraz w przypadku 30 dzieci – 50% kosztów.

Zadanie w zakresie współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej w okresie kontrolnym realizowane prawidłowo.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Aktualnie Ośrodek monitoruje 8 rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W rodzinach tych jest 12 dzieci. Najczęściej występującymi problemami w rodzinach zagrożonych są: niezaradność, niepełnosprawność lub ciężka choroba, uzależnienia, bezrobocie, przemoc, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ubóstwo, konflikty rodzinne, samotne rodzicielstwo. Monitoring w rodzinach prowadzony jest przez pracowników socjalnych, poprzez wizyty w środowisku, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, udzielanie poradnictwa i informacji, współpracę z placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy socjalni motywują rodziny do korzystania z dostępnego poradnictwa specjalistycznego, dbają o zabezpieczenie potrzeb materialnych i bytowych rodzin.

Zadanie realizowane prawidłowo.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli (zał. nr 1 cz. VII) wynika, że w okresie objętym kontrolą do MGOPS w Stąporkowie wpłynęły dwa wnioski o wypłatę jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W trakcie kontroli przeanalizowano akta 2 spraw, w których znajdowały się następujące dokumenty:

- wnioski o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wpłynęły do MGOPS w Stąporkowie w dniu 20.08.2024 r. oraz 18.09.2024 r. Wnioski złożono wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2023 r. (Dz.U. poz.211);
- zaświadczenia lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną

chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez pediatrę o specjalności neurologii dziecięcej oraz przez neonatologa;

- zaświadczenia potwierdzające, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną od 3 i od 9 tygodnia ciąży do porodu wystawione przez specjalistę położnictwa i ginekologii.

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzono, że wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz z zachowaniem terminów, o których mowa w Kodeksie postępowania administracyjnego. Decyzje w przedmiotowych sprawach wydane zostały w dniu: 12.09.2024 r., oraz 04.10.2024 r. zgodnie z ww. przepisami prawa. Ponadto ustalono, że postępowanie w sprawie przyznania świadczenia prowadzone jest przez pracownika ds. świadczeń rodzinnych, natomiast decyzje podpisuje z-ca dyrektora MGOPS zgodnie z kompetencją i upoważnieniem Burmistrza Stąporkowa.

W okresie kontrolnym żadna rodzina nie wnioskowała o pomoc asystenta rodziny w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy. Informacji o możliwych formach wsparcia udzielają pracownicy Ośrodka.

Zadanie realizowane prawidłowo w zakresie prowadzenia postępowania o wypłatę jednorazowego świadczenia, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Natomiast w zakresie koordynowania działań, o których mowa w art. 8 cyt. ustawy zadanie nie było realizowane z uwagi na brak wniosków.

7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach:

- do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
- do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku.

W trakcie kontroli przedstawione zostały raporty z listy sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny, z których wynika, że przedmiotowe sprawozdania zostały przekazane wojewodzie zgodnie z terminami określonymi w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2024 r. zostało przekazane 25 lipca 2024r., natomiast za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. jednostka przekazała w terminie 20 stycznia 2025 r.

Zadanie realizowane prawidłowo.

W 2024 roku MGOPS w Stąporkowie uczestniczył w *Programie „Asystent rodziny w 2024 r.”*, ustanowionym Uchwałą nr 245 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 1462), do którego przystąpiła Gmina Stąporków. W ramach Programu, zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem,

Gmina Stąporków otrzymała dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystentów w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., w wysokości 9 770,25 zł oraz na dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia asystentów rodziny w wysokości 1 200,00 zł. Środki finansowe pochodziły z Funduszu Pracy i zostały przekazane na podstawie umowy zwartej pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Gminą Stąporków tj.: Umowa nr 13/2024/AR z dn. 21.10.2024 r. Przyznana kwota na dodatki została wykorzystana w całości. Gmina dokonała zwrotu jedynie odsetek w kwocie 0,36 zł. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu dokumentację merytoryczną oraz finansową związaną z realizacją zadania, która potwierdza wypłatę ww. dodatku.

Ponadto MGOPS w Stąporkowie brał udział w rządowym programie „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej na lata 2024 – 2027”, który został ustanowiony Uchwałą Nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. W ramach programu wypłacany jest dodatek motywacyjny w wysokości 1000 zł m.in. dla asystentów rodzin. Na realizację ww. zadania zgodnie z Umową Nr 71G/WRISPZ/2024 zawartą w dniu 30.09.2024 r. jednostka otrzymała środki w wysokości 26 742,00 zł oraz kwotę 8 303,40 zł przekazaną na podstawie podpisanego Aneksu Nr 1 z dnia 21.10.2024 r. Środki wykorzystano w całości. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu dokumentację merytoryczną oraz finansową związaną z realizacją zadania, która potwierdziła wypłatę ww. dodatku asystentom rodziny.

Z analizy dokumentacji finansowo - księgowej wynika, że środki pozyskane w ramach rządowych programów zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w zakresie dodatków i dofinansowania wynagrodzenia asystenta rodziny.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z Dyrektorem MGOPS, asystentami rodziny;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego MGOPS oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

W wyniku kontroli nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Osoby kontrolujące:

Elżbieta Paluch

Anna Konieczna

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Renata Person

Podpis

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Józef Bryk

